

**ԺԴ.00.07 - ՆՅԱՐԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, ՀՈԳԵԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ
ԹՄՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ**

ՆՅԱՐԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդհանուր նյարդաբանություն. Նյարդային համակարգի անատոմիա և ֆիզիոլոգիա: Կենտրոնական և պերիֆերիկ նյարդային համակարգի հիվանդությունների սեմնոտիկա և տոպիկ դիագնոստիկա: Շարժողական խանգարումներ: Ընդհանուր զգայունության խանգարումներ: Հատուկ ընկալիչների պաթոլոգիա: Վգետատիվ նյարդային համակարգը նորմայում և պաթոլոգիան: Լիմբիկո-ռետիկուլյար կոմպլեքս: Հոգեկան բարձրագույն ֆունկցիաները նորմայում և պաթոլոգիան:

Մասնավոր նյարդաբանություն. Ուղեղի արյան շրջանառության սուր խանգարումներ: Ուղեղի արյան շրջանառության խրոնիկ խանգարումներ: Նյարդային համակարգի անոթային հիվանդություններ: Իշեմիկ ինսուլտ: Ինսուլտով հիվանդների բժշկական օգնության փուլերը: Ինսուլտի բուժումը, պոսթիլակտիկան:

Նյարդային համակարգի ինֆեկցիոն հիվանդությունները:

Մենինգիտ, դասակարգումը, պաթոգենեզը, հետազոտման մեթոդները, բուժումը: Նեյրոսիֆիլիս: Նեյրոբրուցեյոզ: Նեյրո-ՁԻԱՀ: Նյարդային համակարգի դեմիելինիզացնող հիվանդություններ: Ցրված սկլերոզ: Պերիֆերիկ նյարդային համակարգի հիվանդություններ: Պոլինեյրոպաթիաներ: Նյարդային համակարգի վերտեբրոգեն հիվանդություններ, բարդությունները: Նեյրոգենետիկա, նյարդային համակարգի ժառանգական և դեգեներատիվ հիվանդություններ:

Նյարդա-մկանային հիվանդություններ: Վերբրգային համակարգի ախտահարումով ընթացող ժառանգական հիվանդություններ: Նյարդային համակարգի միտոքոնդրիալ հիվանդություններ:

Մանկական նյարդաբանություն: Նյարդային համակարգի պերինատալ ախտահարում: Էպիլեպսիայի մանկական և պատանեկան ձևերը:

Էպիլեպսիայի նյարդաբանությունը և գիտակցության պարոքսիզմալ խանգարումներ: Գիտակցության պարոքսիզմալ խանգարումներ, դասակարգումը,

Էպիլեպտիկ նոպա: Էպիլեպսիայի կլինիկական ձևերը: Էպիլեպտիկ ստատուս:
Էպիլեպսիայի թերապիայի սկզբունքները:

Նյարդավիզուալ և գործիքային հետազոտման մեթոդները նյարդաբանության
մեջ: Նեյրովիզուալիզացիայի մեթոդները: Համակարգչային շերտանկարում,
Մագնիսա-ռեզոնանսային շերտանկարում: Ռենտգեն և նեյրովիզուալիզացիոն
հետազոտման մեթոդները ողնուղեղի ախտահարման դիագնոստիկայում:

Նեյրովնասավաքաբանություն: Գանգ-ուղեղային վնասվածք:

Նեյրոօնկոլոգիա: Գլխուղեղի և ողնուղեղի քաղցկեղների դասակարգումը:
Քաղցկեղների հիմնական կլինիկական դրսևորումները: Նյարդային համակարգի
քաղցկեղների կոմպլեքս թերապիա:

Վեգետատիվ և նյարդային խանգարումների նյարդաբանություն: Վեգետատիվ
դիստոնիայի համախտանիշ՝ հոգեվեգետատիվ, հարաճուն վեգետատիվ
անբավարարություն, վեգետոանոթային-տրոֆիկ:

Սոմատոնյարդաբանություն: Նյարդային համակարգի ախտահարումը ներքին
օրգանների հիվանդությունների դեպքում: Նյարդային համակարգի ախտահարումը
կոլլագենոզների դեպքում:

Քնի և արթնության խանգարման նյարդաբանություն: Քնի ֆիզիոլոգիա: Քնի
խանգարման դասակարգումը: Դիսոմնիա: Պարասոմնիա: Քնի խանգարումերը
հոգեկան և սոմատիկ հիվանդությունների դեպքում:

Անհետաձգելի վիճակների նյարդաբանությունը: Անհետաձգելի իրավիճակները
նյարդաբանությունում:

Ցավային սինդրոմների նյարդաբանությունը: Գլխացավ: Մեջքի ցավ:

Նյարդային համակարգի տոքսիկ և յատրոգեն վնասման նյարդաբանությունը:
Նյարդային համակարգի ախտահարումը էթիլ սպիրտային խրոնիկ և մեթիլ
սպիրտային սուր թունավորումների ժամանակ:

Նեյրոգերանտրիա: Պրեսենիալ և սենիալ դեմենցիա: Պիկի և Այցհեյմերի
հիվանդություններ:

Նյարդաբանական հիվանդների բուժումը և նյարդավերականգնումը: Վերականգնողական թերապիան էպիլեպսիայի, վերբրգային և պերիֆերիկ նյարդային համակարգի հիվանդությունների ժամանակ:

Նյարդաբանական օգնության կազմակերպում: Հանրության բուժա-կանխարգելիչ օգնության կազմակերպման հիմնական սկզբունքները:

Նեյրոետոմատոլոգիա: Պրոգրապալգիա: Ստոմալգիա: Գլոսալգիա: Գանգային նյարդերի նեյրոպաթիա: Դեմքի նյարդատրոֆիկ սինդրոմներ:

Նեյրովերակենդանացում: Կոմատոզ վիճակներ: Ուրգենտ թերապիայի սկզբունքները: Ուղեղի այտուց, ներգանգային ճնշման փոփոխություններ, դիսլոկացիոն համախտանիշներ:

Ներգանգային գերճնշման համախտանիշ: Թերապիայի սկզբունքները:

ՀՈԳԵԲՈՒԺՈՒԹՅՈՒՆ

Հոգեբուժություն. Հոգեբուժության առարկան, զարգացման փուլերը, արդի խնդիրները: Ընդհանուր հոգեախտաբանություն (հոգեկան խանգարումների ախտանիշներ, համախտանիշներ, սիմպտոմոկոմպլեքսներ): Հոգեկան խանգարումների հոգեախտաբանական և նոզոլոգիական դասակարգումը: Հոգեկան հիվանդությունների առաջացման կենսաբանական (նեյրոֆիզիոլոգիական, գենետիկական, իմունոլոգիական, պաթանատոմիական) և հոգեսոցիալական պատճառները: Հոգեկան հիվանդների զննման մեթոդները (ֆենոմենոլոգիական, կլինիկո- հոգեբանական): Հոգեկան խանգարումների տարածվածությունը, դրանց բուժման և օգնության կազմակերպումը: Հոգեկան խանգարումների բուժման մեթոդները՝ կենսաբանական (դեղաբանական և ոչ դեղաբանական) և հոգեսոցիալ:

Մասնավոր հոգեբուժություն. Շիզոֆրենիա: Երկբևեռ աֆեկտիվ խանգարում: Ուշ տարիքի ոչ օրգանական հոգեկան խանգարումներ (ինվոլուցիոն պարանոիդ, մելանխոլիա): Օրգանական ինչպես նաև սիմպտոմատիկ հոգեկան խանգարումներ: (Օրգանական/սիմպտոմատիկ պսիխոհամախտանիշներ): Էպիլեպսիա-կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Թուլամտություն-կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Դելիրիում-կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը:

Օրգանական /սիմպտոմատիկ/ պսիխոհամախտանիշներ - կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Հոգեկան և վարքային խանգարումներ հոգեակտիվ նյութերով պայմանավորված (ալկոհոլիզմ, թմրամոլություն, տոքսիկոմանիա): Նևրոտիկ, սթրեսով պայմանավորված ինչպես նաև սոմատոֆորմ խանգարումներ: Տագնապային խանգարումներ - կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Կաշուն սևեռուն խանգարումներ կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Դիսոցիալիկ խանգարումներ - կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Հետորավմատիկ սթրեսային խանգարում - կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Սնուցման խանգարումներ /սյարդային անոտեքսիա, բուլիմիա/ - կլինիկան, դիագնոստիկան, բուժումը: Զարգացման խանգարումներ (հոգեկանի զարգացման դանդաղեցում, մտավոր հետամնացություն, մանկական աուտիզմ): Անձի խանգարումներ: Հոգեթերապևտիկ ուղղությունների ներածություն (հոգեդինամիկ հոգեթերապիա, հոգեվերլուծություն, ռացիոնալ հոգեթերապիա, կոգնիտիվ վարքային թերապիայի հիմունքներ): Փսիխոսոմատիկա:

Հոգեկան խանգարումների բուժումը և ռեաբիլիտացիան.

Պսիխոֆարմակոլոգիա եվ պսիխոֆարմակոթերապիա: Նեյրոլեպտիկներ (հոգեմետ դեղերի դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, նշանակման ցուցումները և հակացուցումները, հոգեկան խանգարումների դեղաբանական բուժման սկզբունքները, բուժման էֆեկտիվության և վնասակարության գնահատումը):

Հակադեպրեսանտներ (հոգեմետ դեղերի դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, նշանակման ցուցումները և հակացուցումները, հոգեկան խանգարումների դեղաբանական բուժման սկզբունքները, բուժման էֆեկտիվության և վնասակարության գնահատումը):

Տրանկվիլիզատորներ (հոգեմետ դեղերի դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, նշանակման ցուցումները և հակացուցումները, հոգեկան խանգարումների դեղաբանական բուժման սկզբունքները, բուժման էֆեկտիվության և վնասակարության գնահատումը):

Նորմոթիվիկներ (հոգեմետ դեղերի դասակարգումը, ազդեցության մեխանիզմները, նշանակման ցուցումները և հակացուցումները, հոգեկան խանգարումների դեղաբանական բուժման սկզբունքները, բուժման էֆեկտիվության և վնասակարության գնահատումը: Հոգեբուժական օգնության ցուցաբերման համակարգը: Հոգեսոցիալ վերականգնումը հոգեբուժությունում: Հոգեթերապիա և հոգեբուժություն:

ԹՄՐԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ալկոհոլիզմ. Ալկոհոլիզմի բժշկական և սոցիալական ասպեկտները:

Ալկոհոլիզմի էպիդեմիոլոգիան, էթիոլոգիոն և պաթոգենեզը:

Սուր թունավորում ալկոհոլից (կլինիկան, ախտորոշումը, բուժումը, կանխարգելումը): Ալկոհոլի ֆարմակոկինետիկան: Ալկոհոլային հարբածության կլինիկան և էքսպերտիզան: Խրոնիկական ալկոհոլային թունավորում: Ալկոհոլիզմի դասակարգումը և հիմնական կլինիկական օրինաչափությունները: Ալկոհոլիզմի պաթոլոգիան, համախտանիշներ, ժուժկալման համախտանիշ: Ալկոհոլի նկատմամբ պաթոլոգիկ հակում:

Ռեմիսիաները և ռեցիդիվները ալկոհոլիզմի ժամանակ:

Ալկոհոլիզմի բարդությունները: Սիմպտոմատիկ ալկոհոլիզմ: Ալկոհոլիզմը կանանց մոտ: Ալկոհոլիզմի տարիքային ասպեկտները: Ալկոհոլային և մետալկոհոլային փսիխոզներ: Դելիրիում: Ալկոհոլային էնցեֆալոպաթիաները (սուր և խրոնիկական): Ալկոհոլային հայրուցինոզ և զառանցանք: Ալկոհոլիզմի և ալկոհոլային փսիխոզների դիֆերենցիալ դիագնոստիկա, թերապիա և կանխարգելում:

Թմրամոլություն և տոքսիկոմանիա. Թմրամոլության և տոքսիկոմանիայի էթիոլոգիան, պաթոգենեզը, տարածվածությունը, ախտորոշումը, դիֆերենցիալ ախտորոշումը, բուժումը և կանխարգելումը:

Հոգեկան և վարքի խանգարումներ՝ առաջացած ափիոնային միջոցների օգտագործումից: Հոգեկան և վարքի խանգարումներ՝ առաջացած կանեֆի (կաննաբիոդներ) օգտագործումից, հանգստացնող դեղերի (սեդատիվներ) և քնաբերների օգտագործումից. կոկաինի օգտագործումից, այլ խթանիչների

(ներառյալ կոֆեինը) օգտագործումից, հալյուցինոզենների օգտագործումից, ծխախոտի օգտագործումից, ցնդող լուծիչների օգտագործումից: Թմրաբանական օգնության ցուցաբերման համակարգը: Վերականգնումը թմրաբանությունում: Հոգեթերապիան թմրաբանությունում:

ՍԵՔՍՈԼՈԳԻԱ

Սեքսուոլոգիայում կիրառվող հետազոտման և ախտորոշիչ մեթոդները: Սեքսուալ խանգարումների կլինիկական ախտորոշման մեթոդները: Հոգեախտորոշիչ մեթոդները սեքսուոլոգիայում: Սեքսուոլոգիայի հոգեբանական ասպեկտները: Սեքսուալության հոգեֆիզիոլոգիական գործոնները նորմայում և պաթոլոգիայում: Սեքսուալության հոգեբանական և հոգեսոցիալական գործոնները: Հոգեթերապևտիկ և փսիխոկորեկցիոն մոտեցումները: Ամուսնական հարաբերությունների խանգարման հոգեթերապիա: Հոգեթերապիայի մեթոդները սեքսուոլոգիայում: Բիոլոգիական թերապիայի մեթոդները սեքսուոլոգիայում: Հոգեբանական և ընտանեկան խնդիրներով պայմանավորված սեքսուալ խանգարումներ: Հոգեծին սեքսուալ խանգարումներ: Սեքսուալ խանգարումները ամուսնական դիսհարմոնիայի դեպքում: Հոգեկան խանգարումներով պայմանավորված սեքսուալ խանգարումներ: Անձի և աֆեկտիվ խանգարումների դեպքում առաջացած սեքսուալ խանգարումներ: Սեքսուալ խանգարումները շիզոֆրենիայի և հոգեակտիվ նյութերից կախվածության դեպքում: Օրգանական խախտումների հետ կապված սեքսուալ խանգարումներ:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Неврология. Национальное руководство/Под ред. Е.И.Гусева, А.Н. Коновалова, В.И.Скворцовой. М.: ГЭОТАР- Медиа, 2009.
2. Гусев Е.И. Неврология. Национальное руководство. Краткое издание. ГЭОТАР- Медиа, 2014. 688с.
3. Никифоров А.С., Гусев Е.И. Частная неврология.Учебное пособие для послевузовского образования.М.: ГЭОТАР-Медиа, 2013
4. Скоромец А.А., Скоромец А.П., Скоромец Т.А. Нервные болезни. М., МЕДпресс- информ, 2005.
5. Гринберг Д.А., Аминофф М.Д., Саймон Р.П. Клиническая неврология- М.:МЕДпресс-информ, 2004.511.

6. Дж.Брильман, С.Коэн. Неврология. М.: МЕДпресс-информ, 2007. 224.
7. Триумфов А.В. Топическая диагностика заболеваний нервной системы. С.-Пб., 1996.
8. Бадалян Л.О. Детская неврология. М., 1998.
9. Հոգեբուժություն. Դասագիրք, Երևան 2012 թ., 298 էջ.
10. Հոգեբուժություն. Ուսումնական ձեռնարկ, Երևան, 2011թ. , 200 էջ.
11. Незнанов Н. Г. Психиатрия : учебник для студентов высш. учеб. зав. Г. Незнанов. М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. 496 с.
12. Дмитриева Т.Б. Психиатрия. Нац. руководство/ гл. ред. Т.Б. Дмитриева, В.Н. Краснов, Н.Г. Незнанов и др.; отв. ред. Ю.А. Александровский. М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. 992 с.
13. Жариков, Николай Михайлович. Психиатрия [Текст] : учеб. Н.М. Жариков, Л.Г.Урусова, Д.Ф.Хритинин. - М. : Медицина, 2005. 496 с.
14. Психиатрия: учеб. для вузов М.В.Коркина, Н.Д.Лакосина, А.Е.Личко и др. - 2-е изд., перераб. и доп. М.: МЕДпресс-информ, 2002.577 с.
15. Руководство по психиатрии. В 2 т. [Текст] : рук.. под ред. А.С.Тиганова. М. : Медицина, 1999.Т.1. 712 с. 3. Руководство по психиатрии. В 2 т. [Текст] под ред. А.С.Тиганова. М. : Медицина, 1999.Т.2. 784 с. 5.
16. Руководство по психиатрии: В 2-х т. А.С. Тиганов и др. М.: Медицина, 2012. 1708с.
17. Наркология.Национальное руководство. под ред. Н.Н. Иванца, И.П. Аннохиной, М.А. Винниковой. М., 2008. 720 с.
18. Личко А.Е., Битенский В.С. Подростковая наркология. Л.: Медицина, 1991. 304с.
19. Пятницкая И.Н. Наркомании: Руководство для врачей. М.: Медицина, 1994. 544 с.
20. Цетлин М.Г., Пелинас В.Е. Реабилитация наркологических больных: концепция, программа. М.: «Анахарис», 2001. 487 с.
21. Шабанов П.Д., Штакельберг О.Ю. Наркомании: патопсихология, клиника, реабилитация. СПб: Изд-во: Лань, 2000. 368 с.
22. Психиатрия и наркология: учеб.для вузов / Н. Н. Иванец [и др.]. М. : ГЭОТАР-Медиа, 2006. 832 с. : ил.
23. Руководство по фармакологическому лечению опиоидной зависимости с психосоциальным сопровождением. Всемирная организация здравоохранения. 2010. 148 с.
24. Шабанов, П. Д. Основы наркологии [Текст] : к изучению дисциплины. П. Д. Шабанов. СПб. : Лань, 2002. 560 с.

25. Келли, Гэри Ф. Основы современной сексологии. Гэри Ф.Келли. М., 2000. 648 с.
26. Шарф, Д.Э. Сексуальные отношения. Секс и семья с точки зрения теории объектных отношений. Д.Э. Шарф. М.: «Когито-центр», 2008. 304с.
27. Ворник, Б.М. Сексология: Энциклопедический справочник по сексологии и смежным областям. Б.М. Ворник. М., 1993. 689 с.
28. Люлько, А.В. Справочник по сексологии, сексопатологии и андрологии. А.В. Люлько. М., 1994. 547 с.